

UNIUNEA EUROPEANĂ

FONDUL EUROPEAN
PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI TURISMULUI

AGENȚIA pentru
DEZVOLTARE
REGIONALĂ
CENTRU

Instrumente Structurale
2007-2013

REGIUNEA CENTRU PREMISE ȘI POTENȚIAL DE DEZVOLTARE

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL CENTRU

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

ADR CENTRU, Str. Decebal, 12, 510093, Alba Iulia, România,

Tel.: (+ 40) 258 - 818616 , Fax: (+ 40) 258 - 818613

Internet: www.adrcentru.ro, www.regio.adrcentru.ro, e-mail: office@adrcentru.ro

Regiunea Centru în cifre și date

- ✚ **Așezare:** Europa de Est; România; Regiunea Centru este traversată de paralela 46° N și meridianul 25° E; **Suprafață:** 34100 kmp
- ✚ **Unități administrativ-teritoriale:** 6 județe, 57 orașe și municipii, 357 comune
- ✚ **Relieful:** munți, podiș, depresiuni; Altitudinea minimă: 210 m, altitudinea maximă: 2535 m; **Clima:** temperat-continentală
- ✚ **Numărul locuitorilor:** 2 524 418 locuitori (1 ianuarie 2010); **Grupe de vârstă:** 0-14 ani (15,4%), 15-64 ani (70,5%), 65 ani și peste (14,1%); **Grad de urbanizare:** 59,4%; **Grupuri etnice:** români 65,3%, maghiari 29,9%, romi 4%, germani 0,6%.
- ✚ **Orașe principale:** Brașov, Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia, Sfântu Gheorghe, Miercurea Ciuc
- ✚ **Resurse naturale:** gaze naturale, cărbune, minereuri neferoase, roci de construcție (bazalt, andezit, marmură, travertin), ape minerale
- ✚ **Economie:** PIB /locuitor: 11250 euro PCS (2008); **Structura:** servicii 49,7% , industrie 32,3%, construcții 10,2%, agricultura 7,8%
- ✚ **Utilizarea terenului:** arabil 22,6%, pășuni 18,8%, fânețe 14%, vii și livezi 0,7%, păduri 36,5%, ape, alte suprafețe 7,4%.
- ✚ **Transport:** lungimea rețelei rutiere (2009): 10714 km, lungimea rețelei feroviare: 1337 km, 2 aeroporturi
- ✚ **Capacitatea de cazare turistică:** 39000 locuri de cazare (2009); 10,5 milioane locuri-zile; **Număr turiști cazați:** 1,1 milioane (2009), 1,3 milioane (2008).
- ✚ **Principalele forme de turism:** turism montan, turism balnear, turism cultural, agroturism. **Obiective turistice:** cetăți, castele, muzee, arii naturale protejate, stațiuni balneare, stațiuni de schi. Obiective înscrise în patrimoniul UNESCO: cetatea Sighișoara, șapte așezări cu biserici fortificate, cetatea dacică de la Căpâlna.

Așezare. Cadru natural

Parte a vechii provincii istorice Transilvania, Regiunea Centru este așezată în zona centrală a României, în interiorul mării curburi a Munților Carpați, pe cursurile superioare și mijlocii ale Mureșului și Oltului. Regiunea Centru se întinde pe 34 100 kmp, suprafață apropiată de cea a landurilor germane Nordrhein-Westphalen și Baden-Wurtemberg, a regiunii poloneze Mazowiesckie sau a regiunii Pays de Loire din Franța.

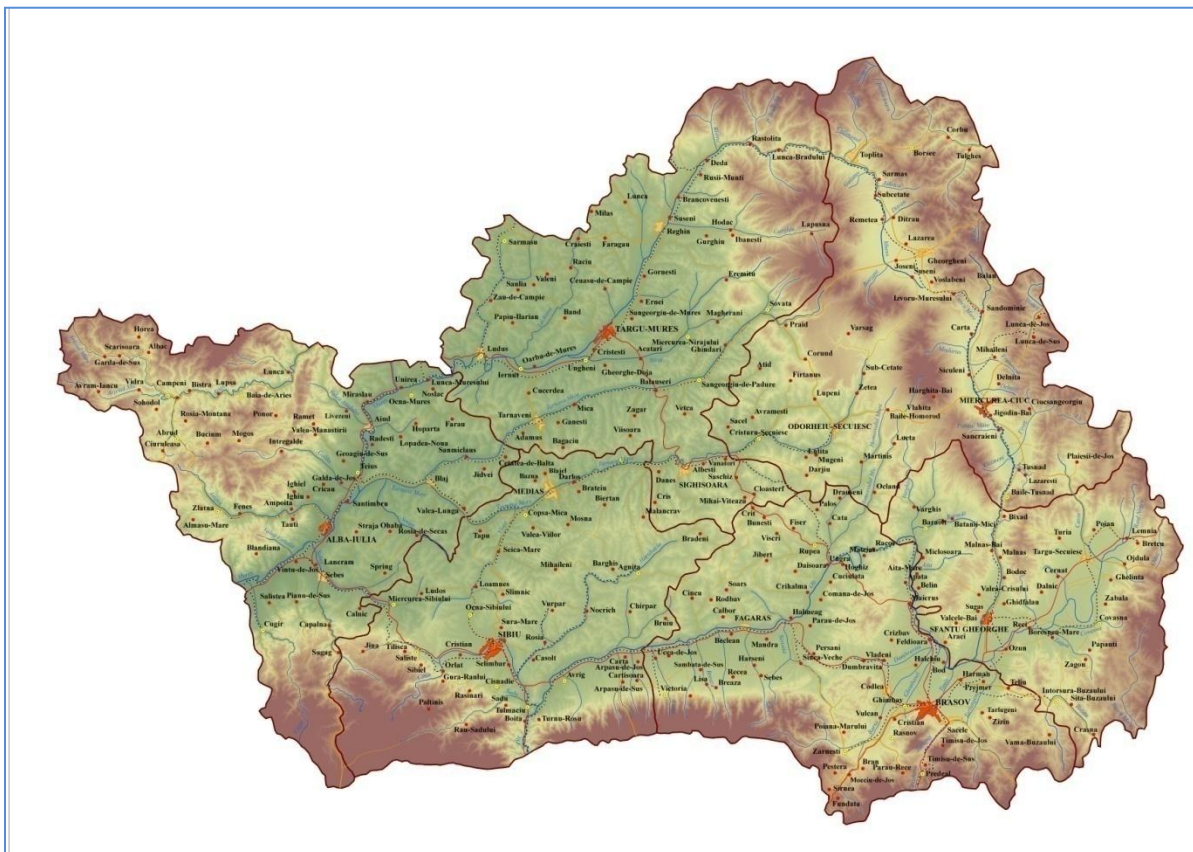
	Suprafața	Numărul municipiilor	Numărul orașelor	Numărul comunelor
Regiunea CENTRU	34100	20	37	357
Alba	6242	4	7	67
Brașov	5363	4	6	48
Covasna	3710	2	3	40
Harghita	6639	4	5	58
Mureș	6714	4	7	91
Sibiu	5432	2	9	53

Lipsit de câmpii propriu-zise, relieful Regiunii Centru cuprinde părți însemnate din cele trei ramuri ale Carpaților Românești, zona colinară a Podișului Transilvaniei și partea depresionară de contact între zona colinară și cea montană. Regiunea Centru include jumătatea nordică a Munților Făgăraș - cei mai înalți munți ai României care datorită înălțimii și masivității lor au fost supranumiți „Alpii Transilvaniei”. În zona montană se găsesc numeroase areale de o frumusețe unică, cu peisaje spectaculoase, adăpostind specii rare de floră și faună, care au fost declarate, prin lege, arii naturale protejate. Printre cele mai importante arii protejate se numără Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Național Cheile Bicazului –Hășmaș, Parcul Național Călimani și Parcul Natural Apuseni.

Clima Regiunii Centru este temperat-continentală, variind în funcție de altitudine. În depresiunile intramontane din partea de est a regiunii se înregistrează frecvent inversiuni termice, aerul rece putând staționa aici perioade îndelungate. De altfel, cea mai căzută temperatură din România (-38,5 °C) s-a înregistrat în localitatea Bod din Regiunea Centru. Precipitațiile anuale însumează între 550 l/mp în zonele depresionare din vestul regiunii și 1200-1400 l/mp pe crestele cele mai înalte ale Carpaților.

Rețeaua hidrografică este bogată, fiind formată din cursurile superioare și mijlocii ale Mureșului și Oltului și din afluenții acestora. Lacurile naturale sunt diverse ca geneză, cele mai cunoscute fiind lacurile glaciare din Munții Făgăraș, Lacul vulcanic Sfânta Ana, Lacul Roșu - lac de baraj natural, Lacul Ursu – la s[r]rat helioterm. Cele mai importante lacuri antropice sunt cele de baraj de pe râurile Olt și Sebeș și lacurile sărate de la Ocna Sibiului.

Harta fizico-geografică a Regiunii Centru

Resurse naturale

Resursele naturale ale Regiunii Centru sunt diverse și includ importante rezerve de gaze naturale în Podișul Transilvaniei, sare, minereuri neferoase complexe (inclusiv aur) în Munții Apuseni și la Bălan, roci de construcții (bazalt, andezit, marmură, travertin), mici depozite de cărbune inferior (zona Baraolt) și numeroase izvoare de apă minerală. În afara resurselor subsolului, Regiunea Centru dispune de un remarcabil potențial hidroenergetic și de un valoros potențial forestier (pădurile și suprafețele împădurite ocupă peste o treime din suprafața regiunii). Datorită elementelor de unicatate, mai multe arii din Regiunea Centru au fost declarate, prin lege, arii naturale protejate. Printre cele mai importante arii protejate se numără Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș, Parcul Național Călimani și Parcul Natural Apuseni.

Populația Regiunii Centru

Numărul populației Regiunii Centru, la începutul anului 2010, era de 2 524 418 locuitori , densitatea acesteia fiind de 74 loc./ kmp. Structura pe grupe de vârstă a populației regiunii este similară cu cea înregistrată la nivel național : 0-14 ani (15,4%),15-64 ani (70,5%), 65 ani și peste (14,1%). Comparativ cu media națională, Regiunea Centru are un nivel ridicat de urbanizare: 59,4%. Majoritatea orașelor au sub 20 000 locuitori, un singur oraș – Brașovul – are populația de peste 200000 locuitori, iar două - Sibiu și Târgu Mureș - au între 100000 și 200000 locuitori.

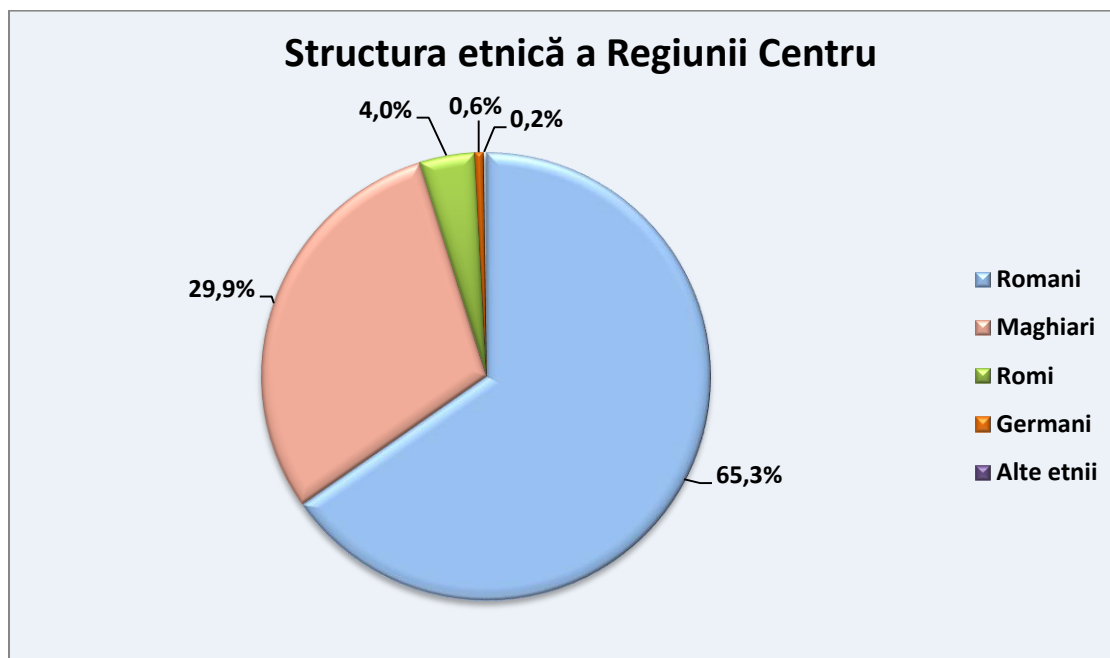
Piața Sfatului din Brașov, cel mai mare oraș al Regiunii Centru

	Date privind populația la 1 ianuarie 2010			
	Numărul populației stabile (persoane)	Densitatea populației (loc/kmp)	Pondere populăției urbane (%)	Evoluția numărului populației față de 1990 (%)
Regiunea CENTRU	2524418	74,0	59,4	-11,2
Alba	373134	59,8	58,7	-12,1
Brașov	598208	111,5	73,6	-14,1
Covasna	222481	60,0	50,0	-6,4
Harghita	325127	49,0	43,9	-10,2
Mureș	580672	86,5	52,0	-6,6
Sibiu	424796	78,2	66,9	-15,3

	Structura pe grupe de vârstă (%)			Raportul de dependență demografică (%)
	0-14 ani	15-64 ani	65 ani și peste	
Regiunea CENTRU	15,4	70,5	14,1	41,6
Alba	14,7	70,0	15,3	42,8
Brașov	14,0	73,3	12,7	36,4
Covasna	16,6	69,7	13,7	43,5
Harghita	16,4	69,5	14,1	43,9
Mureș	16,1	68,6	15,3	45,7
Sibiu	15,8	71,3	12,9	40,1

Populația Regiunii Centru se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Românii formează 65,3% din totalul populației regiunii, maghiarii 29,9%, romii 4%, germanii 0,6%. Maghiarii sunt localizați în special în partea de est a regiunii (în județele Harghita și Covasna formează majoritatea populației), romii au o pondere mai ridicată în partea centrală a regiunii, iar germanii sunt prezenți în număr mai mare în câteva localități din sudul regiunii.

Și în ce privește structura religioasă a populației regiunii se înregistrează aceeași diversitate. Ortodocșii formează 63,9% din totalul populației, fiind urmați de romano-catolici (15,2%), reformați (12,3%), unitarieni (2,2%), greco-catolici (1,6%), penticostali (1,2%), evanghelici (1,0%).

Se poate afirma că multiculturalismul este una din cele mai importante trăsături ale Regiunii Centru și este considerat unul din atuurile acesteia. De la un trecut adesea conflictual s-a ajuns, în zilele noastre, la un mod exemplar de conviețuire și colaborare interetnică. Interesant este faptul că fiecare din cele trei grupuri etnice „istorice” (românii, maghiarii, germanii) a știut să-și păstreze nealterată identitatea sa culturală. „Caracterul” german s-a impregnat atât de puternic asupra așezărilor locuite odinioară de sași încât stilul inconfundabil al acestor localități s-a păstrat chiar și după diminuarea drastică a numărului de etnici germani prin emigrarea masivă din ultimele 3 decenii. Viața culturală a românilor și maghiarilor deopotrivă este plină de efervescență și este susținută de numeroase instituții culturale și publicații în cele două limbi, de mass media scrisă și electronică și de instituții de învățământ la toate nivelurile.

Femei în costum popular secuiesc

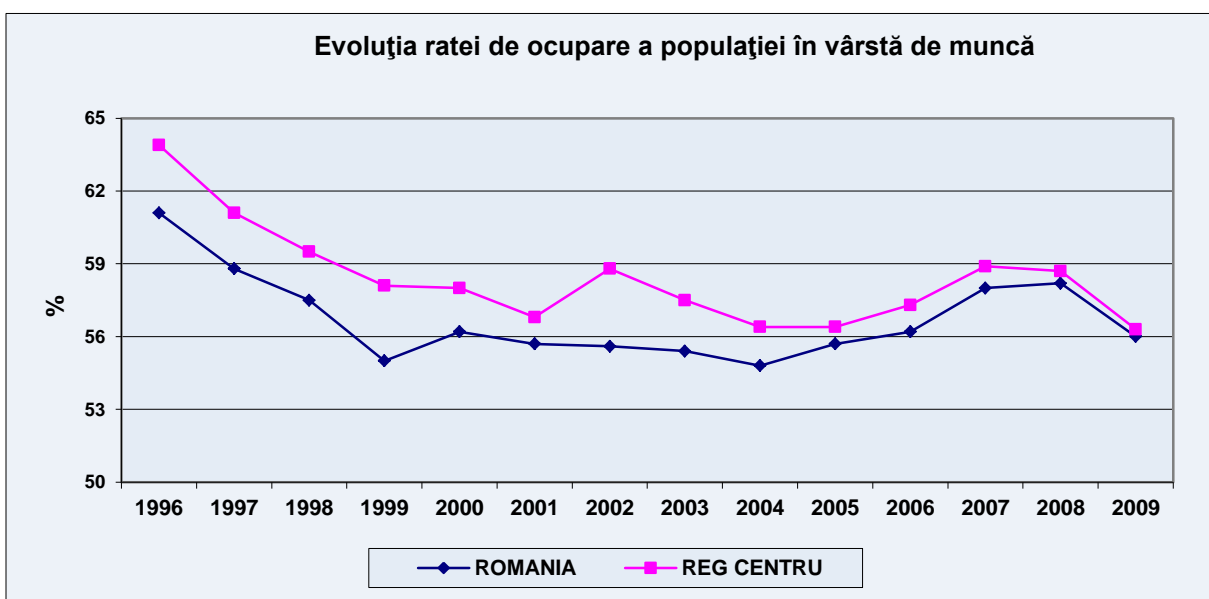
Locuință în stil „săsească” din satul Mălâncrav

În ce privește participarea populației la viața economică, datele statistice evidențiază valori relativ scăzute ale ratelor globale de activitate și ocupare, înregistrate cu precădere în mediul rural. Dacă luăm în calcul doar populația cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 ani, rata de activitate la nivelul Regiunii Centru a fost de 62,2%, iar rata de ocupare de 56,3%, ambele fiind în scădere în ultimii 15-20 ani. Aceste cifre relevă importantul potențial uman în prezent nevalorificat, lucru ce s-ar putea schimba în următorii ani prin atragerea în sfera activă a unor categorii de populație cu rate scăzute de activitate.

Structura populației după participarea la activitatea economică pe medii, în anul 2009

-%-

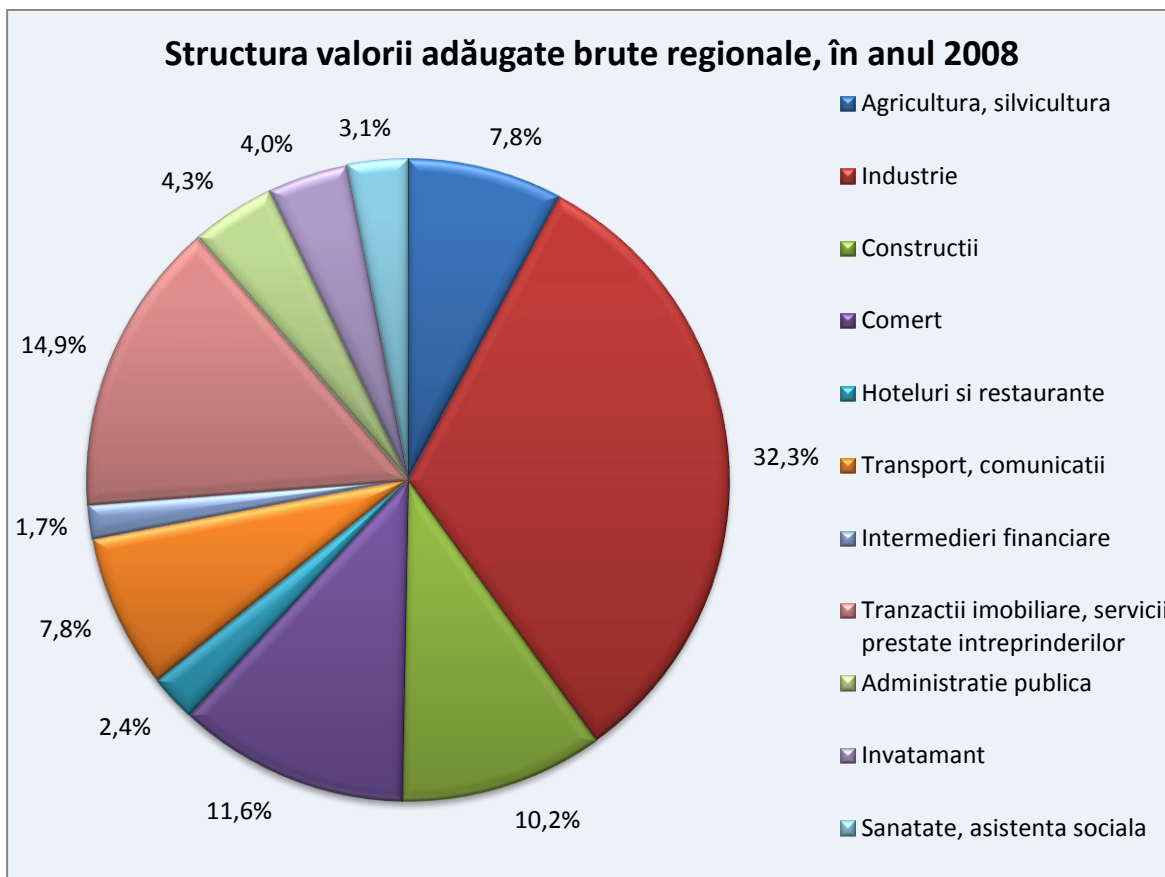
	Total populație	Persoane active			Persoane inative
		Total	Ocupate	Șomeri	
Regiunea Centru - total	100,0	44,2	39,5	4,7	55,8
Mediul urban	100,0	48,1	43,0	5,1	51,9
Mediul rural	100,0	38,7	34,4	4,3	61,3

Economia Regiunii Centru- potențial important de creștere

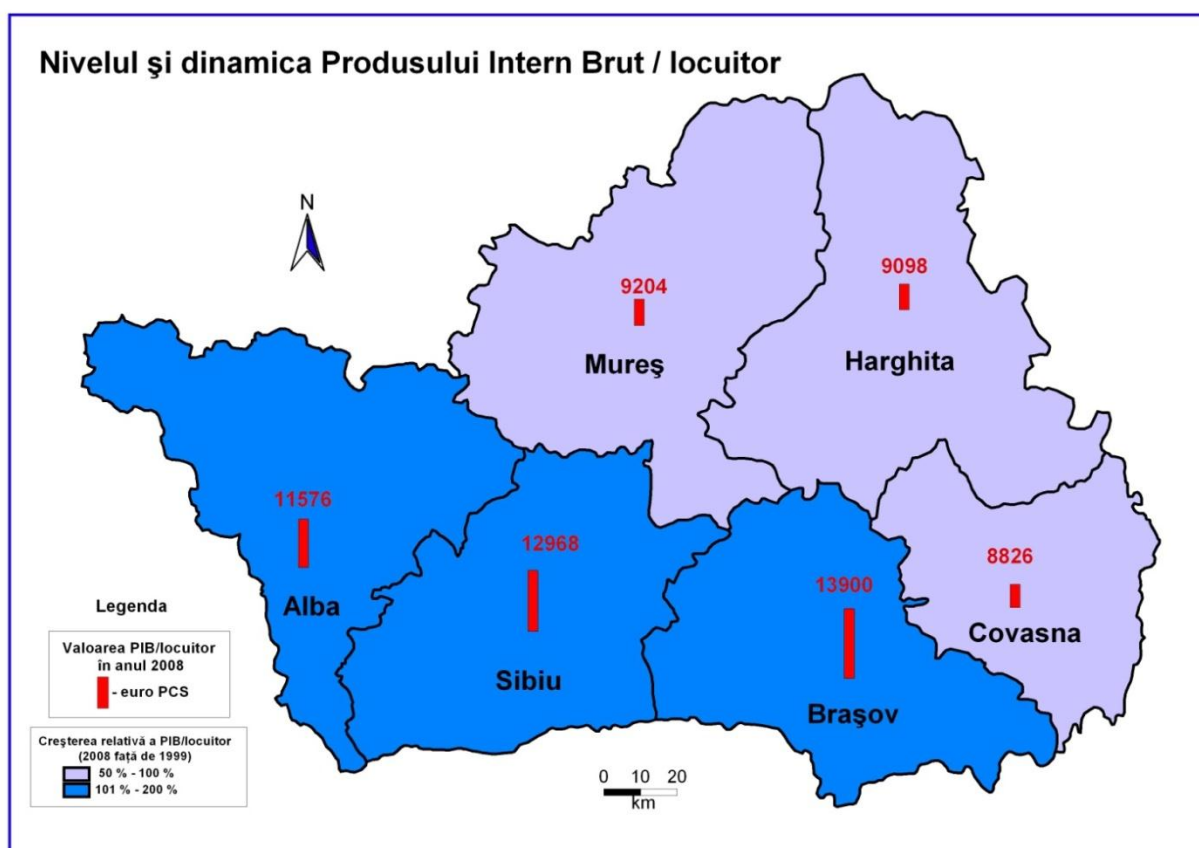
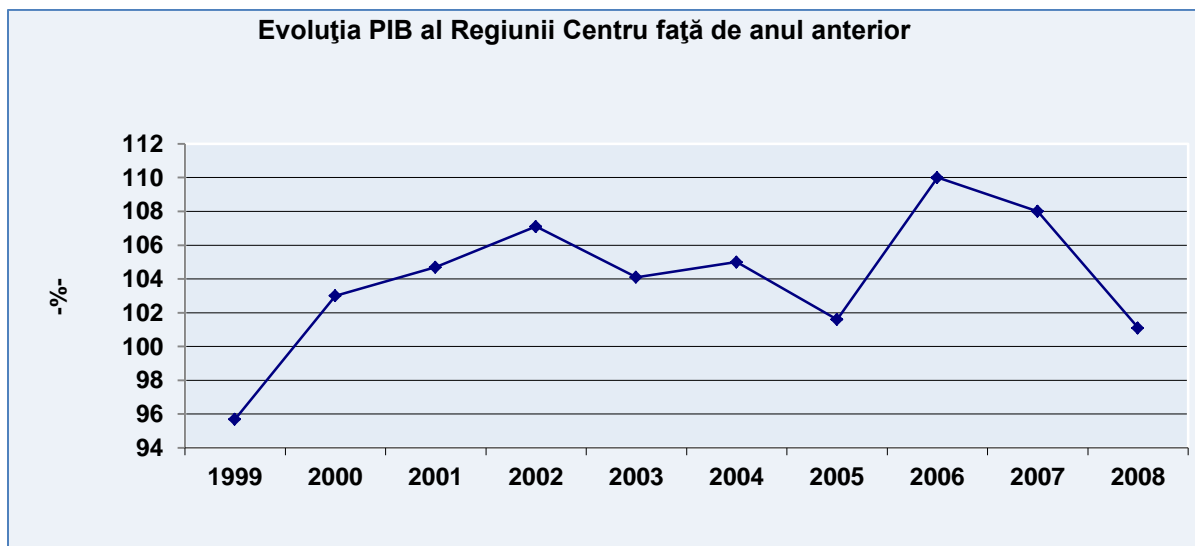
În anul 2008, Produsul Intern Brut /locuitor al Regiunii Centru, calculat la paritatea de cumpărare standard era de 11250 euro, reprezentând 44,8% din media Uniunii Europene. Privită prin prisma acestui indicator, Regiunea Centru se situează la aproximativ același nivel de dezvoltare cu unele regiuni din Ungaria (Del-Dunantul, Del Alföld), Polonia (Swietokrzyskie, Warminsko Mazurskie) sau Slovacia (Vychodne Slovensko). Serviciile și industria au cele mai importante contribuții la formarea valorii adăugate brute regionale: 49,7% respectiv 32,3%. Sectorul agricol contribuie în proporție de 7,8%, iar construcțiile cu 10,2%.

În perioada 1990-2000 Regiunea Centru a traversat o perioadă dificilă, de declin economic, marcată de un începutul greoi al transferului de proprietate și al restructurării activităților economice ineficiente, pierderea piețelor tradiționale de desfacere din Europa de Est, pe fondul deteriorării principalelor echilibre macroeconomice și a inflației galopante. Procesul de restructurare economică a fost însoțit de o restrângere semnificativă sau de închidere a capacităților existente de producție, mineritul, chimia și metalurgia neferoasă fiind cele mai afectate ramuri economice.

Începând cu anii 2000-2001 climatul economic s-a ameliorat, economia și-a reluat creșterea, iar anii 2006-2008 au adus consolidarea creșterii economice. Un rol important în dezvoltarea economică l-au avut investițiile străine, Regiunea Centru reușind să atragă într-un singur an, 2007, investiții străine directe în valoare de 982 milioane euro. La finele anului 2008, soldul investițiilor străine directe a atins cifra de 4,146 miliarde euro (8,5% din totalul ISD din România), Regiunea Centru plasându-se pe poziția a doua, după Regiunea București-Ilfov în ce privește totalul investițiilor străine. Activitățile industriale spre care s-au îndreptat cele mai importante investiții sunt industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, industria materialelor de construcții, construcțiile de mașini.

Motor al dezvoltării economice regionale, sectorul întreprinderilor mici și mijlocii a înregistrat o creștere susținută în ultimii 15-20 ani, ajungând să reprezinte aproximativ 70% din efectivul de personal și din cifra de afaceri realizată de întreprinderile locale din industrie, construcții și servicii (cu excepția celor din sectorul bancar și de asigurări).

Agricultura

Activitate tradițională în Regiunea Centru, agricultura constituie până în zilele noastre principala ocupație și sursă de venit a locuitorilor din mediul rural. Orientată spre satisfacerea cererii interne, agricultura beneficiază de un potențial natural important și diversificat. Cu toate acestea, sectorul agricol se află încă la începutul unui lung și dificil proces de modernizare și restructurare, menit să conducă la eficientizare și la valorificarea mai bună a importantului potențial agricol al regiunii. Deși ponderea populației ocupate în agricultură rămâne ridicată (23%), contribuția acestei ramuri la valoarea adăugată brută a fost în anul 2008 de numai 7,8%.

Principali indicatori statistici ai agriculturii Regiunii Centru

	Terenuri arabil -ha-	Pășuni, fânețe -ha-	Livezi, vii -ha-	Efective animale, excl. păsări (2008) -capete-	Tractoare agricole (2008) - buc.-	Populația ocupată (2008) -mii pers.-	Pondere în V.A.B. (2007) -%-
Regiunea CENTRU	771279	1117670	22978	2905271	22471	242,4	8,4
Alba	132101	191344	5008	496856	3495	49,6	8,4
Brașov	123749	157526	1423	495779	4472	30,8	5,2
Covasna	83428	101847	1014	303098	4320	23,7	18,3
Harghita	91719	304036	797	322160	2403	41,6	12,7
Mureș	223401	181230	6929	591346	5150	68,9	9,8
Sibiu	116881	181687	7807	696032	2631	27,8	5,7

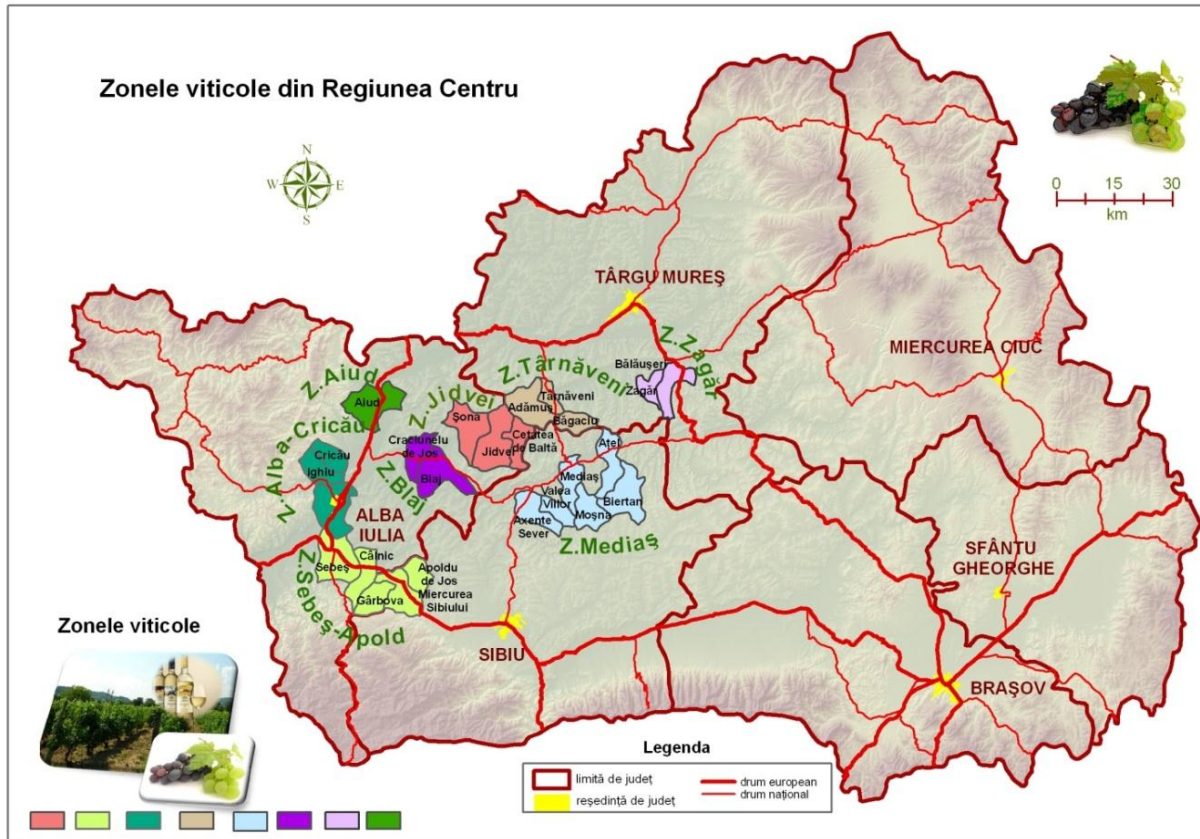
Aproape un sfert din suprafața întregii regiuni este ocupată de terenuri arabile, pășunile și fânețele ocupă 33%, iar viile și livezile mai puțin de 1%. Terenurile arabile sunt localizate predominant în zonele mai joase ale Regiunii Centru: Câmpia colinară a Transilvaniei, Podișul Secașelor, luncile Mureșului și Târnavelor, depresiunile Făgărașului și Sibiului, depresiunile intramontane Brașov, Ciuc și Giurgeu.

Cerealele ocupă 60% din suprafața cultivată a regiunii, însă producțiile anuale sunt puternic influențate de variațiile climatice. Climatul mai rece din depresiunile intramontane favorizează dezvoltarea culturilor de sfeclă de zahăr și de cartofi, în anul 2008, în Regiunea Centru obținându-se 33% din producția națională de sfeclă de zahăr și 27% din cea de cartofi, Zootehnia are o puternică tradiție, regiunea noastră deținând 19% din șeptelul de ovine și 14% din efectivul de bovine al României.

Viticultura

Deși nu ocupă suprafețe întinse, culturile de viță de vie, în special cele destinate pentru producerea vinurilor, dau o notă specifică regiunii noastre. Localizate în partea vestică a regiunii, cu precădere în

dealurile Târnavelor, în culoarul Alba Iulia - Aiud și în zona Sebeș - Apold, podgoriile transilvane au tradiții seculare și produc vinuri de cea mai bună calitate. Viticultura are o istorie îndelungată în Transilvania. Este cunoscut că încă de acum două milenii dacii cultivau vița de vie și produceau vinuri pe care le vindeau popoarelor învecinate. În evul mediu viticultura din regiune a cunoscut o nouă dezvoltare. S-au îmbunătățit tehnicile de cultivare și s-au introdus soiuri nobile de viță. Culturile de vița de vie de pe Văile Târnavelor s-au extins atât de mult încât regiunea cuprinsă între Mureș și Târnavă apare pe hărțile de epocă sub numele de Weinland (Țara Vinului).

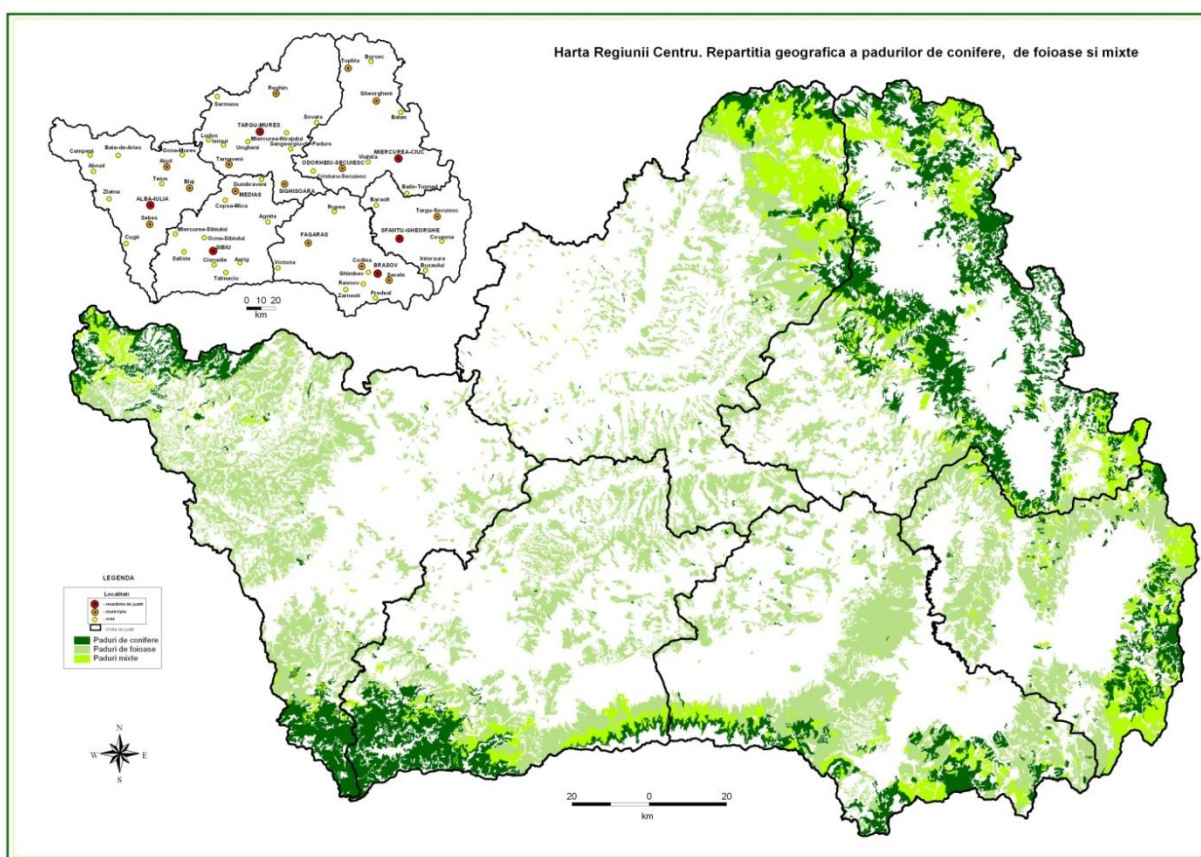

În zilele noastre cultivarea viței de vie se face pe baze moderne, folosindu-se cu precădere soiurile nobile. S-au adaptat foarte bine la climatul regiunii soiuri precum: Fetească albă, Fetească regală, Riesling, Traminer roz, Neuburger, Sauvignon, Muscat Ottonel, Chardonnay.

Tradiției cultivării viței de vie s-a alăturat în deceniile trecute cercetarea științifică. De peste o jumătate de secol își desfășoară activitatea la Blaj Stațiunea de Cercetare și Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație. Rezultatele muncii cercetătorilor de aici, concretizate în ameliorarea și adaptarea la condițiile locale de climă și sol a soiurilor tradiționale și importate și în crearea de noi soiuri valoroase au primit în numeroase rânduri recunoașterea internațională.

Pădurile - aurul verde al Regiunii Centru

Pădurile sunt una dintre cele mai importante bogății ale Regiunii Centru. Vegetația forestieră acoperă 36,5% din suprafața regiunii, constituind principala resursă economică a locuitorilor din localitățile montane și asigurând un bun echilibru ecologic. Predomină pădurile de foioase (55% din suprafață), urmate de cele de rășinoase. Cu un volum de 3,9 milioane mc de lemn recoltat în anul 2008, Regiunea Centru este al doilea bazin de recoltare forestieră al României și prima regiune în ce privește producția de cherestea. În ultimii ani s-a trecut tot mai mult la exploatarea complexă a lemnului incluzând aici utilizarea în scop energetic a deșeurilor provenite în urma exploatării forestiere.

Alături de funcția lor economică, pădurile îndeplinesc o importantă funcție de păstrare a unui mediu curat și sănătos. Interesul economic privind exploatarea forestieră a fost subsumat, în mod firesc, interesului major de păstrare a echilibrului ecosistemului Regiunii Centru. Preocuparea pentru exploatarea rațională a pădurii, ținând cont de capacitatea acesteia de regenerare, este de natură să permită dezvoltarea durabilă a regiunii și prezervarea unui mediu curat și sănătos pentru generațiile următoare.

Volumul de lemn recoltat în anul 2008

-mii mc-

	Total	Rășinoase	Fag	Stejar	Diverse specii tari	Diverse specii moi
Romania	16704,6	6766,3	5208,0	1652,9	1759,7	1317,7
Centru	3937,3	2162,8	1181,9	228,8	301,6	62,2
Alba	426,5	245,2	117,2	34,5	25,9	3,7
Brașov	646,8	226,7	297,0	52,3	58,3	12,5
Covasna	443,6	178,4	194,4	23,8	32,6	14,4
Harghita	1279,0	1016,4	215,2	10,4	26,0	11,0
Mureș	674,3	299,5	234,0	42,7	82,9	15,2
Sibiu	467,1	196,6	124,1	65,1	75,9	5,4

În ultimii ani, în scopul conservării biodiversității și ecosistemelor forestiere din Regiunea Centru, mai multe zone acoperite de păduri virgine au fost declarate ca arii protejate prin lege sau prin decizii ale autorităților locale.

Este important de menționat faptul că Regiunea Centru oferă o foarte bună pregătire educațională de nivel universitar pentru specialiștii din domeniul silviculturii și industriei lemnului în cadrul celor două facultăți de profil ale Universității din Brașov. Silvicultura și activitățile conexe (vânătoarea și salmonicultura) beneficiază de asemenea de rezultatele activității de cercetare științifică desfășurate la Stațiunea de cercetare, proiectare și producție forestieră Brașov.

Industria Regiunii Centru între tradiție și exigențele pieței europene

Dacă în urmă cu 20 ani industria constituia coloana vertebrală a economiei regiunii, restructurarea economică din ultimii ani a condus la diminuarea progresivă a importanței acesteia în favoarea sectorului serviciilor. În prezent contribuția industriei la valoarea adăugată brută la nivel regional a scăzut la 32%.

De o mare importanță în trecut, mineritul are o tradiție multiseculară în Regiunea Centru. Aurul și sarea se exploatează aici încă din antichitate. Exploatarea aurului are o istorie de 2000 de ani, vestigiile minelor romane de la Roșia Montană, cele mai bine importante vestigii de acest gen în Europa, fiind o mărturie în acest sens. Transportată de plutași pe râuri, sarea din ocnele Transilvaniei ajungea până în centrul Europei. În prezent, alături de utilizările în industrie, sarea este folosită în scopuri terapeutice, unele dintre fostele saline fiind transformate în spații de wellness și de agrement.

Exploatarea resurselor de gaze naturale, începută în primii ani ai veacului trecut, alături de cea sării, a stat la baza dezvoltării industriei chimice în centre precum Târgu Mureș, Târnăveni, Făgăraș, Ocna Mureș, Mediaș. În prezent, peste o treime din producția de îngrășăminte a României se produce în Regiunea Centru.

Specificul industrial este mai pronunțat în județele Brașov și Sibiu, județe cu importante tradiții industriale. Brașovul împreună cu rețeaua de localități din jurul acestuia au format în anii 70 și 80 ai secolului trecut una

din cele mai puternice concentrări industriale din România. Industria din această zonă, profilată pe producerea bunurilor intermediare destinate celorlalte ramuri ale economiei a fost puternic afectată de declinul economic înregistrat de România în anii 90 și de lipsa investițiilor pentru re tehnologizare, ceea ce a condus la închiderea mai multor coloși industriali. În decursul ultimului deceniu, numărul de salariați din industrie s-a redus cu aproape 30%, ramurile industriale cele mai afectate de restructurare fiind industria constructoare de mașini, industria metalurgică, industria chimică, industria extractivă.

Evoluția numărului mediu al salariaților din industrie

	1999	2002	2005	2008	Variația absolută 2008/1999	Variația relativă 2008/1999 (%)
Regiunea CENTRU	340496	315078	257611	244164	-96332	-28,3
Alba	55338	50615	38765	38544	-16794	-30,3
Brașov	108105	86535	64391	55750	-52355	-48,4
Covasna	22975	26476	22111	22656	-319	-1,4
Harghita	35632	33898	27598	28248	-7384	-20,7
Mureș	58983	61971	56855	48682	-10301	-17,5
Sibiu	59463	55583	47891	50284	-9179	-15,4

Viitorul localităților monoindustriale afectate de restructurarea industrială depinde în bună măsură de identificarea corectă și de dezvoltarea unor noi domenii economice. Fostele localități miniere se află la un moment de răscruce. Unele vor trebui să se reorienteze spre alte sectoare economice, în timp ce pentru altele mineritul poate fi continuat cu condiția unor investiții masive în re tehnologizare.

În prezent, pilonii industriei Regiunii Centru sunt industria alimentară, industria confecțiilor textile, prelucrarea lemnului, materialele de construcții și industria pieselor și subansamblelor auto. Prelucrând în bună parte materiile prime locale, industria alimentară beneficiază de avantajul apropierii piețe de desfacere și reușește să realizeze anumite exporturi pe piețele europene. Industria textilă și a confecțiilor textile și a încălțăminte produce în special în regim de lohn mărfuri destinate pieței externe. Prezența mâinii de lucru bine calificate și ieftine a atras o serie de investitori de renume din domeniul auto, Regiunea Centru devenind în ultimii ani un furnizor important de piese și subansamble auto pentru mărci celebre la nivel mondial. Industriile de prelucrare a lemnului valorifică importantul potențial silvic al regiunii. Astfel, Regiunea Centru asigură aproximativ 40% din producția națională de cherestea și o cincime din cea de mobilier.

În Regiunea Centru se află una din cele mai puternice universități cu profil tehnic din România - Universitatea Transilvania Brașov, instituție de învățământ ce dispune de un real potențial științific și de cercetare. În prezent se caută soluții pentru reînnoirea legăturii cercetare-industrie care a fost aproape întreruptă în ultimii ani și pentru transferul rezultatelor cercetării în economie.

**Industria energointensivă au fost cele
mai afectate de restructurare**

**Cercetarea este una din cheile dezvoltării
economice**

Energia – potențial și dezvoltare

La baza dezvoltării industriei energetice locale au stat bogatele zăcămintele de gaz metan din Podișul Transilvaniei și în mai mică măsură zăcămintele de lignit din zona Baraolt. Gazul metan se extrage din domurile de la Sărmașu, Zau de Câmpie, Mediaș, Copșa Mică, Bazna, Nadeș, Deleni etc., iar lignit din zona de nord –vest a județului Covasna (Baraolt). Regiunea Centru asigură peste 40% din producția de gaze a României. Orașul Mediaș a devenit la începutul secolului trecut principalul centru de coordonare al activităților de extracție și distribuție a gazului metan din Transilvania.

Regiunea Centru dispune de un important potențial energetic, valorificat prin două termocentrale cu o putere instalată totală de 900 MW, funcționând pe bază de gaze naturale și cărbune inferior și prin hidrocentralele amplasate pe valea Sebeșului, pe cursul mijlociu al Oltului și al unor mici afluenți ai acestuia, cu o capacitate totalizând aproape 600 MW. Producția de energie electrică a regiunii reprezintă 7% din producția națională, peste un sfert din aceasta fiind produsă în hidrocentrale. Merită amintit faptul că în Regiunea Centru, la Sadu, se află cea mai veche hidrocentrală din România, construită în anul 1896.

Exceptând potențialul hidro, potențialul resurselor energetice regenerabile este destul de puțin exploatat. În ultima perioadă prin inițiativele autorităților locale și regionale și ale mediului privat s-au făcut pași importanți în direcția valorificării potențialului energetic alternativ. Biomasa (deșeuri lemnoase și agricole) și micro-hidroenergia sunt resursele de energie regenerabilă cu cel mai mare potențial de valorificare în Regiunea Centru.

Barajul hidrocentralei de la Gura Râului

Gazul metan a stat la baza dezvoltării industriei energetice

Sectorul economic terțiar

Sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea produsului intern brut regional, având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani. Domeniile care au înregistrat cele mai mari creșteri sunt transporturile (în special transporturile rutiere și cele aeriene), telecomunicațiile, sectorul financiar-bancar și de asigurări. Turismul, cu toate că a înregistrat o serie de progrese pe anumite segmente, cum ar fi agroturismul, nu reușește să valorifice încă importantul potențial turistic al regiunii.

Rețelele de transport

Regiunea Centru este străbătută de o rețea de drumuri în lungime totală de 10714 km care asigură accesul spre toate zonele regiunii și permit o bună legătură cu celelalte regiuni ale României. Cele mai importante șosele din sudul și vestul regiunii sunt DN1 și DN7, șosele ce au totodată rang de drum european (E 68, E81) și permit legătura cu regiunile învecinate și vestul Europei. Drumul european E 60 (DN 13 și DN 15) străbate regiunea pe diagonala SE - NV și face legătura între Brașov și Cluj prin Târgu Mureș și mai departe cu țările Europei Centrale și de Vest. Estul regiunii este traversat de DN 11 și DN12 (E 574 respectiv E 578), primul făcând legătura dintre Regiunii Centru cu Moldova.

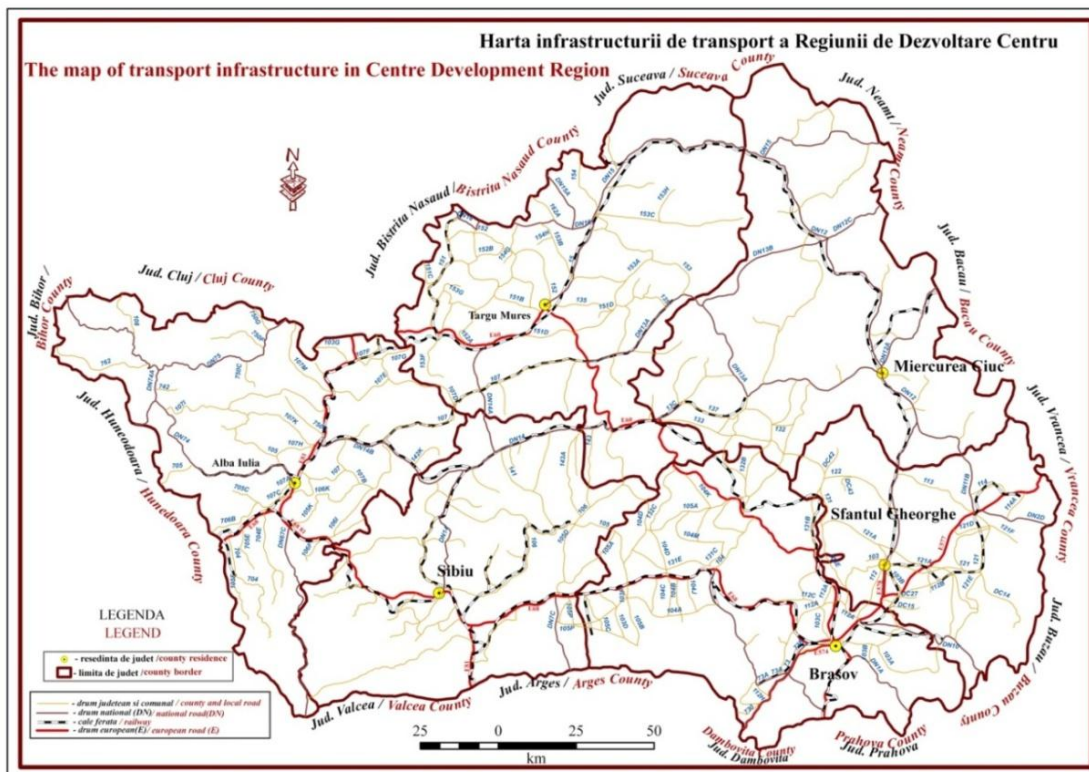
În perioada următoare se preconizează noi investiții în infrastructura rutieră. Se vor construi două autostrăzi care vor traversa Regiunea Centru. Autostrada Transilvania, a cărei construcție a început în 2003, va asigura legătura între Brașov și Oradea și va traversa regiunea de la sud-est la nord-vest. Cealaltă autostradă, care va trece prin sud-vestul regiunii, este autostrada Pitești-Nădlac, tronson ce face parte din Coridorul paneuropean IV de transport. Se va realiza, de asemenea, un drum expres care va face legătura între cele două autostrăzi.

Rețeaua de transport terestru este întregită de rețeaua de căi ferate care totalizează 1337 km, din care 669 km sunt electrificați.

Date statistice privind infrastructura de transport a Regiunii Centru

	Drumuri (2008) –km-		Căi ferate (2008) –km-		Aeroporturi (2008)
	Total	Modernizate	Total	Electrificate	
Regiunea CENTRU	10714	2788	1337	669	2
Alba	2671	513	230	136	-
Brașov	1591	700	354	184	-
Covasna	840	315	116	44	-
Harghita	1915	523	209	174	-
Mureș	2095	422	283	87	1
Sibiu	1602	315	145	44	1

Regiunea Centru este deservită de două aeroporturi amplasate la Târgu Mureș și la Sibiu, cu un trafic în creștere rapidă în ultimii ani. Al treilea aeroport din regiune urmează să fie construit la Brașov în următorii ani.

Turismul – un atu al dezvoltării economice a Regiunii Centru

Turismul este unul din cele mai dinamice sectoare economice ale regiunii, care însă nu a atins nivelul de dezvoltare cerut de importantul potențial turistic al regiunii. În anul 2008, Regiunea Centru a reușit să atragă aproape 1,3 milioane de turiști cazați în structurile de primire turistică, fiind a doua regiune a țării ca destinație turistică. Principalele forme de turism practicate în Regiunea Centru sunt turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și agroturismul. Densitatea mare de atracții turistice și diversitatea acestora permit combinarea mai multor genuri de turism. Structura de primire turistică a Regiunii Centru, s-a dezvoltat continuu în ultimii ani, oferind în prezent peste 39 000 locuri de cazare în hoteluri, moteluri, hanuri, vile, cabane, pensiuni și campinguri localizate, în principal, în zonele de interes turistic.

Principali indicatori ai fluxului turistic în anul 2008

	Capacitatea de cazare		Sosiri -mii-	Înnoptări -mii-	Indicele de utilizare netă a capacității în funcțiune -%-
	Existență -locuri-	În funcțiune -locuri-zile-			
România	294210	59188,0	7125,3	20726,0	35,0
Centru	39302	10501,1	1291,5	3152,1	30,0
Alba	1828	588,5	51,3	111,1	18,9
Brașov	15729	4907,8	582,0	1279,6	26,1
Covasna	2832	869,2	62,6	486,8	56,0
Harghita	7263	918,7	77,0	242,3	26,4
Mureș	6385	1680,8	231,5	573,0	34,1
Sibiu	5265	1536,1	287,1	459,3	29,9

Carpații – fortăreața naturală a Transilvaniei

Turismul montan beneficiază de condiții naturale excepționale, Regiunea Centru cuprinzând părți importante din toate cele trei ramuri ale Carpaților românești. Peisajele naturale deosebite, de o mare diversitate – de la fenomenele carstice ale Munților Apuseni (incluzând peștera Scărișoara cu cel mai mare ghețar din România) la masivele cele mai înalte ale României, în Munții Făgăraș, lacurile naturale și cele antropice, rezervațiile peisagistice, de floră și de faună – fac din Regiunea Centru, prima regiune a țării din punctul de vedere al potențialului turistic montan. Regiunea Centru cuprinde mai multe arii naturale protejate dintre care amintim parcurile naționale Cheile Bicazului - Hășmaș, Piatra Craiului și Căliman și pacurile naturale Munții Apuseni și Bucegi. Principalele zone de interes pentru turismul montan sunt Masivul Piatra Craiului (parc național, fenomene carstice interesante, rarități floristice și faunistice) și Masivul Făgăraș (cei mai înalți munți ai României, numeroase lacuri glaciare, Transfăgărașanul – cel mai spectaculos traseu rutier din România).

Ghețarul Scărișoara, una din minunile Munților Apuseni

Transfăgărașanul este cel mai spectaculos traseu rutier din România

În estul regiunii de un interes deosebit sunt Lacul Sfânta Ana (singurul lac de origine vulcanică din România), Lacul Roșu - lac de baraj natural, Cheile Bicazului - zonă declarată parc național), Masivul Ciucaș, iar în vestul regiunii de interes este zona înaltă a Munților Apuseni situată pe cursul superior al râului Arieș (parc natural, fenomene carstice deosebite: peșteri, avene, chei).

Stațiunile montane Poiana Brașov, Predeal, Pârâul Rece, Timișu de Sus, Bâlea, Izvorul Mureșului, Harghita Băi, Păltiniș, Arieșeni dispun de dotările necesare practicării sporturilor de iarnă, unele dintre acestea fiind recent modernizate. Sezonul de schi durează aproximativ 4 luni, de la începutul lunii decembrie până la sfârșitul lunii martie. Se au în vedere, prin recente parteneriate public-privat, extinderea domeniului schiabil al Regiunii Centru și amenajarea de noi stațiuni de schi (ex: Luncile Prigoanei în Munții Șureanu). În sezonul cald turiștilor li se oferă ocazia de a parcurge trasee montane spectaculoase și de a practica sporturi precum speologia, escalada, alpinismul sau mountain biking-ul.

Turismul balnear (de sănătate) are în Regiunea Centru o îndelungată tradiție. Timp de sute de ani apa minerală de la Borsec a fost îmbuteliată în ulcioare astupate și transportată cu căruțele în țările învecinate, La începutul secolului XIX au fost construite primele instalații industriale de îmbuteliere a apei și au fost puse în funcțiune primele stabilimente balneare. Numărul stațiunilor s-a mărit în deceniile ce au urmat iar în zilele noastre putem vorbi de o adevărată rețea balneară ce a împânzit estul regiunii.

Cele mai cunoscute stațiuni balneoclimaterice din Regiunea Centru: Predeal, Covasna, Balványos, Malnaș Băi, Vâlcele, Tușnad, Borsec, Lacul Roșu, Băile Homorod, Harghita Băi, Sovata, Praid, Ocna Sibiului, Bazna dispun de excepționale resurse curative naturale. Patru dintre acestea au fost declarate stațiuni de interes național (Covasna, Tușnad, Sovata, Predeal). În bazele de tratament existente în aceste stațiuni se pot trata afecțiuni reumatice, afecțiuni ale aparatului respirator, afecțiuni cardiovasculare, disfuncții hepato - biliare, boli digestive.

Stațiunea Sovata

Stațiunea Ocna Sibiului

Recent s-au realizat investiții importante vizând modernizarea stațiunilor Sovata și Ocna Sibiului. Prin diversificarea gamei de servicii oferite în stațiunile balneare, prin transformarea stațiunii Covasna într-o stațiune de tratament complex anti-îmbătrânire și a stațiunii Sovata într-un „oraș termal” după modelul orașelor Vichy sau Karlovy Vary, se vor putea atrage noi segmente de turiști, inclusiv din străinătate.

Cetățile și bisericile transilvane - mărturii ale unei istorii milenare

Dezvoltarea turismului cultural este potențată de existența în regiune a unui număr mare de localități care păstrează încă trăsături medievale. Mărturii în piatră ale unui trecut istoric tumultuos, cetățile, castelele și bisericile medievale alcătuiesc o rețea densă de obiective turistice de prim rang. Dintre cele mai importante localități și obiective de interes turistic amintim: Sighișoara – cetate inclusă în patrimoniul UNESCO, Sibiu - Capitala europeană a culturii în anul 2007, Brașov (Biserica Neagră - cea mai mare biserică în stil gotic din România, Muzeul primei școli românești), Alba Iulia (fosta capitală a Transilvaniei, important centru religios, cea mai mare fortificație de tip Vauban din Europa de Sud - Est, catedrala catolică - unul din cele mai valoroase monumente arhitectonice din Transilvania, vestigiile castrului roman Apulum), Făgăraș (cetate medievală), Râșnov (cetate țărănească), Mediaș (biserica evanghelică, turnurile cetății), satele cu biserici fortificate din sudul Transilvaniei, castelele medievale, renaștentiste și baroce (Bran, Criș, Lăzarea, Cetatea de Baltă, Brâncovenești, Gornești, Avrig).

Șapte dintre așezările cu biserici fortificate (Biertan - fosta reședință a Episcopiei Evanghelice din Transilvania, Valea Viilor, Prejmer, Viscri, Saschiz, Dârju, Câlnic) precum și fortificația dacică de la Căpâlna, pe Valea Sebeșului, au fost incluse în patrimoniul cultural mondial al UNESCO.

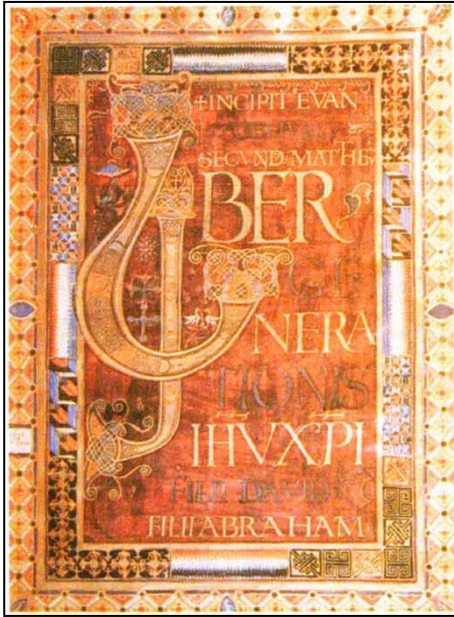
Biserica evanghelică din Biertan

Cetatea în stil Vauban din Alba Iulia

Muzeele de istorie, muzeele de artă, muzeele etnografice răspândite în toată regiunea, bibliotecile documentare din Sibiu, Târgu Mureș, Brașov, Alba Iulia adăpostesc obiecte de patrimoniu deosebit de interesante. De un real interes științific și turistic este Biblioteca documentară Batthyaneum din Alba Iulia, care păstrează o colecție impresionantă de cărți, manuscrise și incunabule , unele dintre ele având o vechime de peste 1000 ani). Cea mai valoroasă piesă a colecției o constituie prima parte din *Tetraevangheliarul de la Lorsch* , cunoscut și sub numele de *Codex Aureus*, capodoperă a artei caligrafice medievale timpurii, apărută la începutul secolului IX la comanda împăratului Carol cel Mare. Acesta este cel mai vechi codice medieval occidental de pe teritoriul României. Colecția bibliotecii mai cuprinde peste 50000 cărți, 19000 documente vechi, 1230 manuscrise și aproximativ 600 incunabule.

Un alt obiectiv turistic de prim ordin este Muzeul Brukenthal din Sibiu. Pinacoteca Muzeului Brukenthal deține o colecție impresionantă de tablouri, printre care și câteva capodopere ale picturii occidentale (23 lucrări ale unor maeștri precum Tizian, Pieter Brueghel cel Bătrân, Pieter Brueghel cel Tânăr, Jan van Eyck, Jacob Jordaens, Hans Memling).

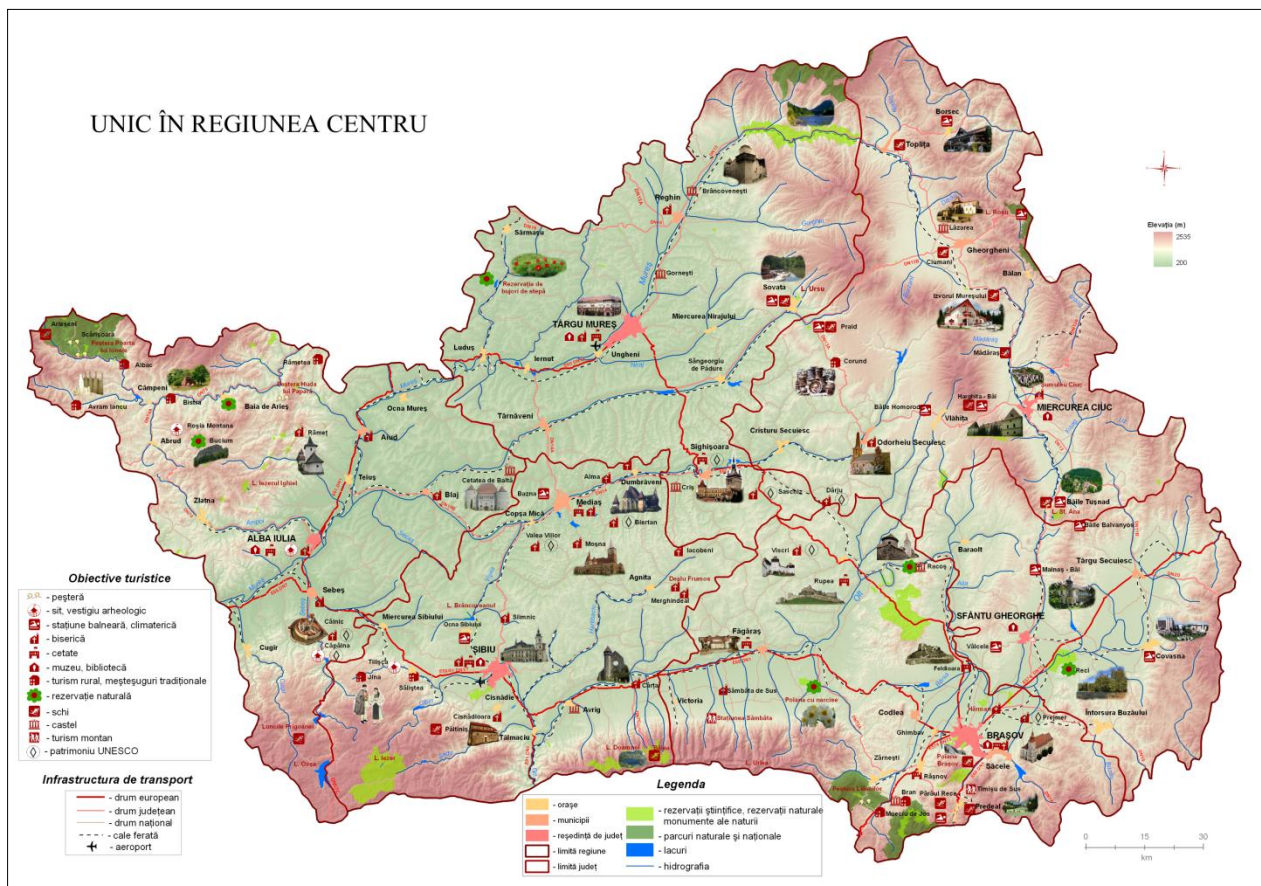
**Codex Aureus, manuscris aflat în colecția
Bibliotecii Batthyaneum**

**Lucrare a pictorului Nicolae Tonitza,
expusă la Muzeul Brukenthal**

Un alt punct de atracție este Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” din Sibiu, unul din marile muzee de acest gen din România. Prin valoarea obiectelor de patrimoniu pe care le adăpostește și prin modul original și inovator de prezentare a acestora, Muzeul ASTRA s-a afirmat în ultimii ani ca unul din brandurile de succes pentru România.

Interesul vizitatorilor pentru turismul cultural, cu precădere al celor din străinătate, s-a amplificat vizibil în ultimii ani, îndeosebi după declararea Sibiului drept capitală europeană a culturii. Într-un singur an, 2007, numărul turiștilor cazați în regiune a crescut cu 15% față de anul anterior.

Turismul rural și agroturismul

Cultura populară autentică, păstrată în forme originare, mai poate fi găsită în multe din satele Regiunii Centru. Aceasta premisă a stat la baza unei noi forme de turism, turismul rural, ce îmbină atracțiile oferite de tradițiile autentice ale spațiului rural (activități economice tradiționale, etnografie, bucătărie specifică, sărbători religioase și folclorice), cadrul natural deosebit și căldura și ospitalitatea localnicilor. Cvasi-inexistent înainte de 1990, acest tip de turism a cunoscut o creștere spectaculoasă în ultimii ani. Zonele cu cel mai dezvoltat agroturism din Regiunea Centru sunt: zona Bran-Moeciu, zona etnografică a Mărginimii Sibiului (tradiții legate de viața pastorală), Corund (important centru al olăritului), unele sate din Munții Apuseni (prelucrarea tradițională a lemnului). Un reușit exemplu de turism rural este dat de comuna Rimetea din județul Alba. Turiștii veniți aici pot fi cazați în cele peste 20 pensiuni agroturistice din localitate

și se pot bucura atât de tradițiile locale bine păstrate cât și de peisajul încântător al zonei. Pentru modul în care s-a reușit prezervarea tradițiilor locale și a patrimoniului arhitectonic local, comuna a primit în anul 1999 distincția *Europa nostra*.

**Una din gospodăriile țărănești tradiționale
expuse la Muzeul ASTRA din Sibiu**

Arhitectură tradițională în comuna Rimetea

ADR CENTRU, Str. Decebal, 12, 510093, Alba Iulia, România,
Tel.: (+ 40) 258 - 818616 , (+ 40) 258 - 815622, Fax: (+ 40) 258 - 818613
Internet: www.adrcentru.ro, www.regio.adrcentru.ro, e-mail: office@adrcentru.ro

Investim în viitorul tău!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Titlu proiect: Sprijin acordat în perioada 2009 - 2010 pentru OI din cadrul ADR implementarea și monitorizarea la nivel regional a POR 2007 - 2013

Editor: Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru

2010

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.